

**Előfizetési feltételek:**

Fizetendő Debreczenben.  
Egész évre . . . . . 2 frt.  
Fél évre . . . . . 1 „  
Községeknek . . . . . 62 kr.  
  
Egyes szám ára 4 kr.

**Szerkesztőségi és kiadói iroda:**

Gróf Degenfeld-tér 3. sz. házban.  
Vilmos sörészarnokas szomszédságában.)  
Kéziratok vissza nem adtnak.

**DEBRECZEN-NAGYVÁRADI**

**ÉRTESÍTŐ.**

**TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.**

**Felolós szerkesztő: NYIRI GÉZA.**

**Hirdetési díjak:**

Négy-hasáboz petít sorért 8 kr;  
többszörinél 6 kr.  
Nagyobb és többszöri hirdetéseknek igen kedvező engedmények tételnek.  
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.  
„Nyiltér”-ben megjelenő közlemény minden petít sora 15 kr.  
Hirdetések és előfizetések helyben akadémiai hivatalnál, Csáthy Ferencz, Telegdi K. Lajos, Budapest: Goldberger A. V., Általános Tudósító VII., Erzsébet-körút 14., Blockner J., Eckstein Bern., Haasensteim és Vogler, Bécsben, Prágában A. Oppel, Schalek H. és Párisban, Hamburgban a Majnai-Frankfurtban: G. L. Daube és Mosse Rudolf hirdetési intézetében fogadtatnak el.

**Nagy napok emléke.**

— Jul. 31. és aug. 2. —

Kettős ünnep küszöbén van városunk.

Ünnepi holnap, vasárnap, a nemzet legnagyobb költőjének, Petőfi Sándornak emlékét, halála 50-edik évfordulója alkalmából, s ünnepelni fogja augusztus 2-ikán a szomorú emlékü debreczeni csata szintén félévszázadik évfordulóját.

Nagy büszkesége a nemzetnek Petőfi Sándor; nálánál nagyobb lángszívü, lelkesebb költője nem volt a hazának s a világ szellem-óriásai között is az első rangnak között méltán foglalhatna helyet.

Pedig olyan fiatalon tűnt le. Hajnalán dicőségének. . . Oh, ha megérhette volna delét, vagy késő alkonyát, mint megérte Jókai, az ő kortársa, — mit alkotott volna e nemzetnek?

Akia „Talpra magyar”-ral egy nemzetet rázott fel lethargikus álmából, — ki egy pár gondolatával forduló pontot csinált a nemzet történelmében, aki az emberi jogok legfenségesbbjéért küzdött és vérzett el.

Vajjon elvérzett-e? . . . S hogyan? Senki sem tudja! . . .

Jött mint üstökös; — fénye bevilágította a haza földjét s még azon is túl s aztán lehullott a csillag, de fénye oda tapadt a nemzet egéhez s ott marad örökkön-örökké s ha viharzó ezredek elpusztították a magyart, Petőfi művében élni fog időtlen-időig.

Ép azért nagyon helyes, nagyon derék dolog, hogy a nemzet megünnepi nagy költőjének emlékét s hogy kegyelettel áldoz e napon, a melyen elveszett. . . És Debreczenhez is illő tény, a külön ünneplés. Itt volt Petőfi a legboldogabb.

Igaz, itt irta a kis házikóban a Debreczeure nem épen hízogó versét, de hát itt élt nevével s itt született a költő lángszerelmének egyetlen záloga: fia, Zoltán. Emléktáblával jelölék meg a helyet a Bathiányi-utcában, emlékbeszédeket mondanak tudós urak s megko-

szoruzták a főiskola lépcsőházában levő szobrárt s aztán emlékezni fognak rá azok, akik szeretnek, — mert a szerelem legedesebb ajkulantosa ő volt.

A másik ünnep Debreczen gyásza. A szabadságharcz lángtűze itt és ekkor lobbant fel utolszor. A debreczeni csata elvesztése megnyitotta az utat Világoshoz, ahol a sokszorosan több ellenség előtt le kellett rakni a fegyvert, le a zászlót, melyet diadalmas csatákon hordozának meg.

Sokat vesztett e napon Debreczen lakossága, mert az orosz horda pusztított, rabolt, becstelentetett. — De még többet vesztett a nemzet.

Illő, hogy az 1848/9-iki csatákat végig küzdött s a debreczeni csatában elesett harcosok nyugalóhelyét megjelölték, hogy emlékoszlopot állítottak arra a halomra, a melyről Nagy Sándor tábornok — a 13 vértanú egyike — vezette a nagy ütközetet, melyet elvesztett ugyan, de az oroszok drágán fizették meg.

Debreczen város kegyelete méltó módon nyilvánul a nagy idők nagy eszméi, nagy alakjai és eseményei iránt s az utódoknak meg is kell tanulniok, hogy vannak kötelességek eme nagy emlékek iránt, s ezeknek ápolási forrása a hazaszeretet.

Aki a nemzedékeket neveli, tanítson hazaát szeretni s akkor nem fog a magyar sem megfogyni, sem megtörni — soha!

**N.**

**Gazdák baja.**

Debreczen, 1899. július 29.

(B. Gy.) Lapunk más helyén foglalkozunk azon veszélyrel, amely szarvasmarháink között ujabban észleltetett s a midőn ugy hazánkban, mint a külföldön a ragadós tüdőlob ellen folytatott küzdelem folytán kiderült, hogy a veszélyeztetett közvagyon megmentése csak kérielhetetlen szigorú intézkedésekkel és gyökeres beavatkozással sikerülhet, akkor szinte megdöbben, hogy a Tanács, mint értesülünk, újra deputációzni készül, hogy

hagyja a magas kormány a nem várt kedves nyavalyát háborítlanul terjedni jószágaink között, lehetőleg legyen rajta, hogy minél messzebbre hurcolhassák széjjel az egész vidéken, mert hiszen a mi gazda közönségünknek érdekében nagyon mindez. Csak minél enyhébb intézkedéseket s ha lehet, azt is csak papíron, kérünk. Veszélyben a marha állományunk, de az nem baj.

Valóban, emez eljárásban ráismerünk arra az áldott vezető kézre, a mely teljes igyekezettel tönkreteszi gazdaközönségünk főjöveldelmi forrását, az állattenyésztést és állattartást.

Bámulatos téllenség elsőrendű közgazdasági fontosságú kérdésekben, akár általánosságban, akár a részletekben tekintjük azokat. Az állattartványok akkora kárt okoznak a gazdának, mint egy jókora hadisarcz.

A sertésvész egy magam 1 millió forintnál nagyobb kárt okozott a gazda közönségnek, de még nyoma is alig van egy-egy helyes intézkedés végrehajtásának.

Az állatforgalmi korlátozások indokolatlan nehéz súlytal terhelik a gazdákat, de azok elhárításáról nem gondoskodik a nemes tanács. És most jó egy újabb csapás, amely ily tekintetben nem kevésbé súlyos következményekkel jár, és az egyedül indokolt célszerű és helyes intézkedések fogantatása helyett újra az alkudozás és a palástoló intézkedések terére lép a törvény ellenére is.

Pedig épen a ragadós tüdőlob kiirtása körül az 1893. évi II. t.-cz. olyan célszerű intézkedéseket tartalmaz, amelyek legnagyobb mértékben megnyugtatók a gazdaközönségre.

A beteg gyanus vagy fertőzősúlyos állatokat állami kártalanítás mellett kiirtják, a kiirtást hatályosított becslés előzi meg, ahol a fél teljes jogu becslőt állíthat, s a becslérték 1/10 részét készpénzben kifizetik, a fertőtlenítés államköltségen történik és az ujjonnan megvásárolt állatok szállításánál az állam a legmesszebbmenő szállítási kedvezményeket nyújtja.

Olyan előnyök ezek, amelyeket meg kell tudni becsülni s a melyek a bajba jutott gazdának nagy segítségére vannak. Ezekről akarja a nemes város a gazdákat megóvni? — Mert a forgalmi korlátozástól meg nem óvhatja.

Eltekintve attól, hogy a fenti novellaris törvény Ausztriával viszonyosságban lépett életbe és a Németországgal kötött állategészségügyi egyezmény folyamánya volt, mikor tehát a kikötött intézkedéseket életbe kell léptetni, ne feledjük azt sem, hogy a jelen évtizedben az állam ezen betegség-

irtás óta több mint 3 millió forintot áldozott és ezen óriási áldozattal sikerült az egész felső Magyarországot ezen betegségtől kitisztítani.

Nem képzelhető el tehát, hogy az állam tétlenül nézze, miként óriási munkája semmivé váljék és az ország állattenyésztésének egyik gőcpontján járványfészkek fejlődjenek hivatalos asszisztencia mellett.

Mi azt várnánk el a nemes várostól, hogy lássa be, mily fontos tényező közgazdaságunkban az állattenyésztés és ha ezt veszély fenyegeti, ne kövessen struc politikát, hanem teljes igyekezettel és a rendelkezésére álló hatalommal védje meg a veszélyeztetett közvagyonot. — A ragadós tüdőlob gyors és gyökeres elfojtására még áldozatok árán is törekedjék, nehogy még annak minél nagyobb elterjedésére kérjen vagy nyújtson módot.

**Az augusztus 2-iki ünnepély.**

Az 1849-ik évi augusztus 2-ikán vívott debreczeni csata félévszázados évfordulója napján, vagyis 1899. évi augusztus hó 2-ikán tartandó ünnepélyek sorrendje immár hivatalosan és végérvényesen megállapított teljes sorrendje a következő:

**I. Dél előtt.**

Reggel 8 órakor: Gyászmise a róm. kath. templomban, tartja Dr. W o l f k a Nándor v. püspök, kanonok, debreczeni plebános.

Dél előtt 9 órakor: istenitisztelet a reformátusok nagytemplomában, a debreczeni dalegylet közreműködése mellett. Az alkalmi imát Dicsőfi József lelkész tartja.

**II. Délután.**

**A) Bent a városban.**

Délután fél 2 órakor: gyülekezés a reform. főiskola udvarán.

Délután 2 órakor: indulás a meghatározott sorrendben a főiskola épületének fűvészkert-utczára néző nagy kapujától s menet a fűvészkert, piac, havan, Bethlen és mester-utczákön keresztül a Csígekert alatti honvédtemetőig.

**B) A honvédtemetőben.**

(A kóroszlán emlék előtt.)

1. Elnöki megnyitó beszéd. Tartja a 12 tagú rendezőbizottság elnöke: K o m l ó s s y Arthur városi főjegyző, polgármesterhelyettes.

**TÁRCSA.**

**Nők a hadseregben.**

— Elbeszélés. —

— Biz' isten, — mondta Laporte ezredes, — én öreg vagyok, közsvényes, a lábaim meredtek, mint a korlát oszlopai s mindamelllett ha egy nő és csinos nő azt parancsolná, hogy bujjak át egy tűfokán, azt hiszem, hogy bele ugornék, mint a bohóc az abroncsba. Én már így halok meg, ez a vérben van. Én vén gavallér vagyok, a régi iskola öregje. Egy nőnek, egy szép nőnek a látása izgalomba hoz egész a csizmáimig!

Különbem mi mindnyájan egyformák vagyunk egy kisse Franciaországban, uraim. Mi mindenáron lovagok maradtunk; a szerelem és a véletlen lovagjai, miután elnyomták az istent, a kinek valóban mi voltunk a testőrei.

De a nőt, lássák nem fogják a szívünkbe kilopni Ott van, ott marad. Szeretjük, szeretni fogjuk, megteszünk minden örültséget, míg csak lesz Franciaország Európa térképén. De ha escamotálják is Franciaországot, még mindig maradnak franciák.

Én egy nő, egy szép nő szemei előtt képesnek érzem magamat mindenre. Teringettél! — mikor belém érzem lépni tekintetét, varázs tekintetét, mely tüzet önt az erekébe, kedvem jön, nem tudom mire, verekedni, birokra kelni, butorokat törni, megmutatni, hogy én vagyok a legerősebb, a legbátrabb, a legvakmerőbb, a legodaadóbb az emberek közt.

De nem én vagyok az egyetlen, nem valóban: az egész francia hadsereg olyan, mint én vagyok, esküszöm rá! Az ujoncztól kezdve a tábornokokig előre rohanunk és mindvégig, ha asszonyról, szép asszonyról van szó. Emlékeznek még rá, mire vitt

bennünket egykor az orléáni szűz? Fogadni merek, hogy ha egy nő, egy szép nő vette volna át a hadsereg vezérletét Sedan előtt, mikor Mac-Mahon tábornagy megsebesült, keresztül törtük volna, terringettél, a porosz vonalakat s pálinkát ittunk volna az ágyukból.

Nem Trochu, kellett volna Párisnak, hanem egy szent Genovéa.

Éppen egy kis hadi anekdota jut az eszembe, mely nagyon is bizonyítja, hogy mindenre képesek vagyunk egy nő előtt.

Én akkor kapitány, egyszerű kapitány voltam és egy felderítő szakasz élén állottam, mely egy, a poroszok által megszállott vidéken hátrált. Körül voltunk fogva, üldözve, elkínözva, elérzékeltetve, félholtan a kimerültségtől és az éhségtől.

Es másnap reggelig Bar-sur-Tainben kellett lennünk, különben veszve, lekasabolva vagyunk! Hogyan menekültünk meg addig is? Én nem tudom. Tizenkét mértföldet kellett megteennünk az éj folyamán, tizenkét mértföldet hóban és hó alatt, üres hassal. Én elgondoltam magamban: „Végünk van az én szegény ördögeim sohasem jutnak oda.”

Előtte való este nem ettünk egy harapást sem. Egész nap egy csűrben huztuk meg magunkat, egymáshoz bujva, hogy ne fázzunk annyira, szóltan, mozdulatlanul, lopva, szakgatottan aludva, mint mikor halálra van fátadva az ember.

Öt órakor éjszaka volt. Felgáztam az embe-reimet. Sokan nem is akartak többé felkelni, képtelenek voltak mozdulni vagy talpon állani. Előttünk messzenyuló síkság egészen kopaszon, melyen esett a hó. Esett, esett, mint a függöny; ezek a fehér pelyhek nehéz, fagyos köpeny alá rejtettek mindent. Azt hitte volna az ember, hogy ez a világ vége.

— Fel, fiuk, induljunk!

Nézték azt a fehér port, mely a magasból alá szállt és azt látszottak gondolni.

— Elég volt; akár csak itt haljunk!

Ekkor kibuztam a revolveremet:

— Az első, a ki vonakodik lelővöm!

És ime megindulnak, egész lassan, mint az olyan emberek, a kiknek oda van a lábuk. Előre küldtem négyet, hogy felderítsenek előttünk, háromszáz méternyre; azután következett a többi, össze-vissza egy csomóban. A legszilárdabakat hátul állítottam azzal a meghagyással, hogy puskatussal biztassák sietésre az elmaradozókat.

A hó, ugy látszott, élve el akar bennünket temetni; behintette sapkáinkat, köpenyünket a nélkül, hogy ráfagyott volna, rémalakokat csinált belőlünk, holt katonakísérteteket.

— Ebből soha ki nem vergődünk, ha csak valami csoda nem jön közbe! — gondoltam magamban.

Néha megállottunk egy pár perczre azok miatt, a kik már nem voltak képesek bennünket követni. Azután visszakerültek a vállakra a puskák s végkimerüléssel tovább indultunk.

A felderítők hirtelen hátra maradtak. Valami nyugtalanították őket. Beszédet hallottak előttünk. Előre küldtem hat embert egy káplárral. És vártam.

Hirtelen egy éles sikoltás, női sikoltás hatotta át az éjjeli csendet és pár pillanat múlva két foglyot vezettek elébem, egy öreg embert és egy fiatal leányt.

Halkan kikérdeztem őket. A poroszok elől futottak, a kik elfoglalták este a házukat s kik részegek voltak. Az apa féltette a leányt s a nélkül, hogy a cselődségüket értesitenék elmenekültek mndketten az éjszakában.

Tüstént felismertem, hogy békés polgáremberrek s mondtam nekik, hogy magammal viszem őket. Tovább indultunk. Minthogy az öreg ismerte a vidéket, kalauzolt bennünket.

A hóesés megszűnt; csillagok tűntek fel az égbolton s borzasztó hideg lett.

A fiatal leány, ki az apja karjába kapaszkodott, alig birt lépni. Többször suttogta: „Nem érzem többé a lábaimat” és én még jobban szenved-

tem, mint ő, a mint így a hóban botorkálni láttam szegényt.

Egyszer csak megállott:

— Apa, — mondta — én annyira ki vagyok merülve, hogy nem mehetek tovább.

Az öreg vinni akarta őt, de még fel sem birta emelni, s a leány egy mély sóhajjal földre hanyatlott.

A katonák körbe fogták őket. Én egy helyben tipegtem, miután nem tudtam mit tenni s valóban nem birtam rászánni magamat, hogy elhagyjam ezt az embert és ezt a gyermeket.

Egyik katonám egy párisi fiú, kit a társai „Praktikás”-nak neveztek el, egyszerre csak elkiáltotta magát:

— Nos fiuk, kapjuk a vállunkra ezt a kis-asszonyt, hát azt hiszem, csak francziák vagyunk, terringette.

Biz' isten, azt hiszem, hogy elkáromkodtam magam örömömben.

— A ki áldója van, fiuk, ez már aztán szép! — én is ki akarom venni belőle a magam részét.

A félhomályban balra tőlünk egy kis erdő fái látszottak. Egy pár ember kivált s egy csomó faággal tért vissza, melyekből saroglyát rögtönöztek.

— Ki adja ide a köpönyegét, — kiáltotta a Praktikás; egy szép leánynak kell fiuk.

És tiz köpönyeg repült egyszeriben a katonák lábához. Pillanat alatt lefejtették a fiatal leányt, letakarták a köpönyegekkel és hatan vállukra kapták. Én az élükre álltam és lelkemre meg voltam elégedve tisztessel.

Elindultunk, mintha bort ittunk volna, vigabban és élénkebben. Még tréfálkozni is hallottam. Lám elég volt egy nő, hogy felvillanyozza a francziákat.

A katonák nekilekesevde, nekimelegedve csaknem helyreállították a sorokat. Egy vén franc-tireur, ki a saroglyát követte, várva, hogy rákerüljön a sor, odasugta a szomszédjának, elég hangosan, hogy én is meghalassam:

2. Hymnus. Éneklik az összes debreczeni dalegyletek. Karnagy: Mácsay Sándor.

3. Emlékbeszéd. Irta és előadja: Dr. Bakonyi Samu ügyvéd, a „Csokonai kör” főtítkára.

4. Honvédsírok. Költemény. Irta és előadja: Dr. Benedek János ügyvéd, a „Csokonai kör” titkára.

5. Bucsuszózat az öreg honvédek részéről, Balogh Imre nyugalmazott kir. ítélőtáblai bíró, 1848—49 évi honvéd főhadnagy által.

6. Alkalmi beszéd. Tartja az ev. ref. főiskolai ifjuság nevében: Baga méry Károly, senior.

7. A „Csokonai kör” koszorújának letétele Géresi Kálmán I. alelnök által s a többi koszorúknak elhelyezése.

8. „Szentelt bantok.” Énekli a „Debreczeni Dalegylet. Karnagy: Mácsay Sándor.

### C) A Nagy Sándor halomnál.

(A város közönsége által a halmon emeltetett emlékoszlop táblájának leleplezése.)

A honvédtemetőből a csigekerti kapun át a Köntösgáton keresztül kivonulás a csataterre s a Nagy Sándor halomhoz, az előbbi sorrendben.

1. Szabadságharcz dala. Énekli: a „Petőfi Dalkör.” Karnagy: Fenczli Rudolf.

2. Emlékbeszéd. Tartja: Vecsey Imre, városi tanácsnok, tb. főjegyző.

3. Alkalmi költemény. Irta és szavalja: Kun Béla, joghallgató.

4. Szózat. Éneklik az összes dalegyletek. Karnagy: Mácsay Sándor.

Hazatérés az előbbi sorrendben.

## Karcolatok.

— Innen-onnan, mindenünnen. —

A kik a hűvös miatt folyton panaszkodának, a kik vádoltuk az elkésett nyarat, überczihereink rendes időn kívül való használata miatt, most sohajtván kérünk egy kis hűs szellőt, mely tikkadt tagjainkat kissé felfrissítse.

Olyan a hőség, hogy szalonnát lehet olvasztani a napsugár igénybe vétele mellett.

Ez a művelet azonban csakis azon esetben sikerül, ha a türelem mellé még — szalonnát is veszünk.

\*

Az utcza népe meg is ritkult nagyon.

Ugyan kinek volna kedve — elevenen meg-sülni?

Menekedik is a ki csak teheti, de azért elég ember van, a ki megállja a platzot — napernyő nélkül is.

Hja, nem mindenkinek telik — napernyőre és — fürdőzésre.

\*

A sertésvész el sem mult, már itt van a — marhavész.

No, annyi bizonyos, hogy sok mindenféle járványra alkalmas ez a debreczeni híres futóhomok talaj.

Egyszer, a kaszárnyaépítési járvány dühöng, máskor a városi szeszüzlet elleni láz gyötör, aztán jön a sertés- és — marhavész.

Haj, haj: De jó, hogy aztán minden bajnak van orvossága, — csak meg kell fizetni.

\*

— Én már nem vagyok fiatal legény; mindamelllett az arkangyalát, a fehér cseléd feltűzeli a véremet!

Egész hajnali három óráig haladtunk, ugyszólván minden pihenés nélkül. Ekkor a felderítők megint hátra húzódtak s az egész hasra feküdve a hóban, csakhamar bizonytalan árnyéknak tűnt fel a földön.

Elfojtott hangon rendelkeztem adtam és hallottam magam mögött a puskák zárvárainak száraz és rémes kattogását, a mint katonáim töltöttek.

Mert amoda a síkság közepette valami sajátos alak mozgott. Azt mondta volna az ember, valami roppant állat, a mely fut, megnyulik, mint egy kigyó, vagy összehúzódik egy gombolyaggá, hirtelen ki-kirohan, majd jobbra, majd balra; meg-megáll, majd tovább száguld.

Ez a bolygó alak egyszerre közeledett hozzánk és láttam sebes vágatva jönni, egyiket a másik után, tiz eltévedt porosz dzsidást, akik az utat keresték.

Most már olyan közel voltak, hogy tisztán kivettem a lovak hörgő lihegését, a fegyverek zörgését s a nyergek ropogását.

— Tűzet! — vezényeltem.

És ötven puskalövés ölte meg az éj csöndjét. Négy vagy öt dörrenés esett még, aztán egyetlen egy magában, és a mint a felgyúlt löpor által okozott elvakulás megszűnt, láttuk, hogy a tiz ember hét lóval elesett. Három ló vad futással elmenekült és az egyik, lábánál fogva a kengyelben akadva, maga után ragadta lovasának a holttestét.

Egy katona a hátam mögött borzasztó nevetésbe tört ki. Egy másik megszólalt:

— Ime az özvegyek!

Nős volt talán. Egy harmadik hozzátette: Mi is így járunk rövid idő múlva!

Egy fej bujt elő a saroglyáról:

— Mit csinálnak, kérdezte, verekesznek?

— Semmit, kisasszony, — mondottam neki — csak egy tucsat porosz expediciótunk el.

Be van zárva a sertésvásár, be van zárva a — marhavászár.

Valószínű, hogy nem soká becsukják az — embervásárt is.

(Akkor t. i., ha az olcsó pálinkától berugott napszámosokat — beviszi a rendőr).

\*

Egy elkéseredett, de élelmes amerikai ifjú arra a gondolatra jött, hogy a világ összes uralkodóit meglátogatja (!) és fogadtatásáról — könyvet ír.

El is kezdte a dolgot és sikerült már magát több uralkodó udvarból — simán kidobtatni.

No hát ez az ur se tudja, hogy mikor végzi be az uralkodók látogatását.

Valószínűleg nem bírja ki a — sok kidobást.

\*

Valami nagyszerű lesz a legújabb debreczeni kaszárnya.

A kantonosságra több mint másfél ezer egyén pályázik.

Vagy nagyon zsirosnak gondolják, vagy azt hiszik, hogy a katonák úgy fogják nyelni az italt, mint a — debreczeni bomok az esőt.

## HÍREK.

— **Megtámadott polgármester.** Lap-társunk a „Debreczen” tegnapi előtti számában alap-talan és bántó támadást intéz Debreczen város polgárságának érdemes feje, polgármestere: Simonffy Imre kir. tanácsos ellen. Ezt a férfit, aki tiszteletben, honpolgári becsületben öszült meg a polgármesteri székben, vádolja azzal, hogy meghiusította a tanácsnak azt a törekvését, hogy koszorut helyezzenek a segesvári Petőfi szoborműre. Hogy ez a vád mennyire alaptalan, és hogy a szerkesztőség szándékos félrevezetésével milyen rosszakaratú információ épülhetett fel, igazolja a tanács alábbi nyilatkozata:

### Nyilatkozat.

A „Debreczen” című lap folyó évi 145-ik számában „Petőfi ünnep és Simonffy polgármester” cím alatt megjelent és városunk érde-mekben megöszült polgármesterét, teljesen alap-talanul sértő cikket, a legnagyobb megbotrán-kozással olvastuk s alig tudunk szavakat találni a cikk elítélésére. Mert polgármesterünk nem csak hogy egy szóval sem akadályozta a segesvári Petőfi szoborra kos-zoru helyezését, hanem ő adta a koszo-ruhoz a szalagot, ő indítványozta a sza-lagra szánt felirást és a koszoru még f. hó 26-án délbén tényleg meg is rendelte-tett s így erkölcsi kötelességünk a szán-dékos koholmányt visszautasítani. A pol-gármester úr hazafisága nem szorul ugyan a mi védelmünkre, de az ő hazafias érzelmét az is élenken igazolja, hogy az augusztus 2-iki ün-nepségre tekintettel szabadságáról visszamaradt s a város közönsége nevében koszorut helyez-egy a honvédsírokra, mint a Nagy Sándor em-

— Szegény emberek! — sutogta a lány.

De mert fáztott, megint eltűnt a köpönyeg alatt.

Tovább indultunk. Sokáig mentünk. Végre az égbolt derengeni kezdett. A hó világossá csillogóvá lett. És rózsás szín áradt el keleten.

Egy távoli hang kiáltotta: Ki vagy?

Az egész csapat megállt; és én előre men-tem, hogy megismertessem magunkat.

A franczia vonalakhoz értünk.

A mint embereim az őrszem előtt elvultak, egy lovasparancsnok, a kinek éppen jelentést tet-tem, csengő hangon kérdezte a sarohlya láttára:

— Mi van azon?

Legott egy kis szőke arcz tűnt elő borzosan, mosolyogva s megszólalt:

— Én vagyok, uram.

Az emberek nevetni kezdtek s öröm költözött a szívökhöz.

Erre Praktikus, ki a saroglya mellett lépdelt, megöszölvén a sapkáját a levegőben s hangosan el-kiáltotta magát: „Éljen Franciaország!”

És én nem tudom miért, egészen meg voltam hatva, annyira szőpnek és gavallérosnak talál-tam ezt.

Ugy rémlett előttem, mintha az országot men-tettük volna meg, hogy olyan valamit tettünk, a mit mások nem tettek volna, valami egyszerű és valóban hazafias dolgot.

Ezt a kis arczot, lássák sohasem fogom elfe-ledni: és ha véleményét kellene mondanom a dob és a trombita eltörléséről, azt indítványoznám, pótol-ják azt minden ezredben egy szép leánnyal. Ez többet érne még Marsellaise játszásánál is. Terrin-gettél! mennyire fellelkesítene az a katonát, ha ilyen madonna állana az ezredese mellett.

Elhalgatott pár pillanatra, aztán a meggyőző-dés hangján, a fejét rázva folytatta:

— Mindegy, mi francziák mindenestre na-gyon szeretjük a nőket.

lékére. — Különben a cikkre csakis azért vá-laszolunk, mert erre egyenesen fel lettünk hiva.

Debreczen, 1899. július hó 27,

### A városi tanács

— **Istenitisztelek.** Vasárnap július 30-án az ev. ref. templomokban az istenitisztelek a következő rendben tartatnak: a nagytemplomban Fehér Gyula. A kistemplomban Dicsőfi József lel-kész. Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész. Ispótyáitemplom: zárva.

— **Városi közgyűlés.** Debreczen város törvényhatósági bizottsága csütörtök reggel kilencz órakor kezdette meg rendes nyári közgyűlését Gr. Dégenfeld József főispán elnöke alatt. A közgyű-sen rendkívül csekélyszámban vettek részt a város-atyák s így a tárgysorozat legfőbb pontja minden felszólalás nélkül került elintézésre. Így minden ellenvetés nélkül elfogadták a Dégenfeld-téri vas-bódék építésére, a Csapó utca aszfaltírozására, a Simonffy utcai piac létesítéséhez szükséges telkek megvásárlására vonatkozó tanácsai javaslatokat. A rom. kath. főgymnáziumra vonatkozó szerződést a város elfogadta. Azután Vecsey Imre tanácsnok tett előterjesztést a rendőrség büntügyi osztályának szervezése ügyében. E tárgynál már egy kis vita keletkezett, minek folyamán a javaslatra több mó-dosítást tettek. Legfontosabb ezek között: annak mondása, hogy a büntügyi osztálynál csakis jog vég-zett tisztviselőket fognak alkalmazni. — A sertés-vásár ügyében is végrevalahára határozott a köz-gyűlés és pedig olyformán, hogy a sertésvásártér rendezésére csakis a város tulajdonában levő telke-ket fogják felhasználni s kimondották egyszersmind hogy a sertésvásártér legrövidebb idő alatt meg-nyitassék. Több apróbb tárgy elintézése után a közgyűlés két óra tájban véget ért.

— **Az ispotály lebontása.** Az ispotály összes épületeinek lebontása és az új építkezések ügyében újból értekezletet tartottak a városi tanács és az ev. ref. egyház kiküldöttei. A közös értekezlet tajainak Aczél Géza főmérnök mutatta be a város építési bizottsága által megállapított szabályozási tervet, amelyből az ispotályi épületek lebontása után mintegy négyezeröttszáz négyszögöl területű helyre lenne szükség az ev. ref. egyháznak. Ha ezt a terület megkapja s a város a szegényházat oda felépíti, — ahogy az értekezleten kinyilatkoztat-ták — hajlandó az egyház a templomot, iskolát, paplakot és árva-házat újra és pedig saját költségén, városi hozzájárulás nélkül felépíteni. Akkor egy modern, szép városrészt neyerne Debreczen, ahol a templom körül elterülő szabadtér parkírozásával nagyban emelhetné Debreczen külső képének is az értékét. Az értekezleten különben mindkét részről megtörtént az a közeledés, melyből kétséget kizá-rólag, sőt bizton remélhető a régen vajdó kérdés az ispotály rendezésének megoldása. A város és az egyház kiküldöttei végül abban állapodtak meg, hogy mindegyik fél az eddigi megbeszélések értel-mében konkrét indítványt tesz megbízóinak. A vá-roz kiküldöttei a közgyűlés, az egyház kiküldöttei a presbiterium előtt fogják javasolni, hogy az ispo-tály lebontásával az ujonnan átadandó telken épül-jenek fel a humánus és kulturális intézmények. Ha az indítvány mindkét helyen elfogadásra talál, meg-történik a szerződés kötés. Ezzel aztán rendezve lesz az ispotály ügye.

— **Meghívó.** Presbiteri gyűlésünk határo-zatából istenitisztelek lesz nagytemplomunkban fo-lyó évi aug. hó 2-án, szerdán d. e. 9 órakor a deb-reczeni csata 50 éves emlékére. E kegyeletes ünne-pélyre az elesett hősöknek hálával adós városunk minden hazáját szerető fiát és leányát tisztelettel meghívjuk. — E nagy időkre emlékeztető isteni-tisztelek a következőkép fog lefolyni: 1. Felállva énekeljük a 37. dicséret első versét (Jövel szent lélek ur Isten). 2. A városi dalegylet éneklí Bajza „Apotheosis”-ának 4 versét. 3. A gyülekezet éneklí a 37-ik dicséret 3-ik versét (Oh mi édes vigasztal-lónk). 4. Dicsőfi József lelkész imádkozik. 5. A vá-rosi dalegylet előadja a „Szózat”-ot. 6. A gyüle-kezet bezárja az istenitiszteleket a XC. zsoltár 1-8 versével (Te benned bízunk...). A debreczeni ev. ref. egyház lelkipásztori kara.

— **Simonffy Imre ünnepeltetése.** Si-monffy Imre kir. tanácsost, városunk szeretett polgármesterét ritka szép ünnepeltetésben részesi-tette csütörtökön a kölcsönsegélyző egylet, mely egyetnek érdemekben megöszült polgármesterünk 15 év óta fáradhatatlan buzgó elnöke. Az ünnepély délután 5 órakor kezdődött az egylet gyűlési ter-mében Zádor Lajos igazgató elnöklése mellett. — Városunk kitűnősegei közül ott láttuk gr. Dége-nfeld József főispánt, Rázsó Gyula alispánt, Si-monffy Béla dr. királyi ügyész, és sok másokat. Zádor Lajos, a gyűlés elnöke nyitotta meg az ünnepélyt. Az üdvözlő szavak után a jegyzőkönyv-vezetésére felkérte Szűcs Mihályt, továbbá há-rom tagu küldöttséget kért fel: Mihalovits Istvánt, Szántó Sámuel drt és Szűcs Mihályt, hogy az ünne-pélyre hozzák el Simonffy Imre kir. tan. elnököt, ki néhány percz multán megjelenván, az ünnepély közönsége állva fogadta és lelkesen megéljenezte. Zádor Lajos elnök ezután meleg hangú beszéd-

ben üdvözlőlvén az ünnepeltet, röviden körvonalazza az egylet 15 éves működését, fejlődését, mint a melyben az ünnepeltnek hervadhatlan érdemei vannak.

A tartalmas beszéd elhangzása után a jelenvol-tak riadó éljenzése közben lehuult a lepel a terem főfalán elhelyezett olajfestményről, mely diszruhá-ban ábrázolja Simonffy Imre rokonszenves nemes alakját. Majd Simonffy Imre polgármester szólalt fel, meghatott szerény hangon köszönve meg az ünnepeltetést: „En — ugymond — uraim! nem az én érdememnek tartom! Az önök jóindulatának tulajdonítom ezt a kitüntetést, melyért midőn hálás köszönetet mondok, egyszersmind kívánom, hogy ezen jóindulatokat jövőre is legyenek szivesek meg-tartani!” Hosszantartó, zajos éljenzés követte a szívbel jövő, meleg szavakat, mely után Zádor Lajos elnök a diszülést berekesztette. Este a nagy-erdei Vigadóban volt fényes bankett, melyen szá-mos felköszöntő hangzott fel az ünnepeltre, az egy-letre és a jelen volt notabilitásokra. Az ünnepi társaság Rázsó Károly zenéje mellett sokáig együtt maradt.

— **Személyi hír.** Boczkó Sámuel rend-őr-főkapitány, a kellemetlen időjárás miatt nyári vakációját abba hagyva, a tegnapi esti gyorsvonat-tal városunkba, családjával együtt haza érkezett.

— **A Simonffy-utcai újbérlház.** A vá-rosi tanács közelebbi ülésén határozni fog a Simon-ffy-utcai új bérlház építésére beadott ajánlatok fe-llett. Tudvalevőleg összesen 4S ajánlat érkezett be, ezek közül 44 részleges ajánlat. Az összes munká-latokra ajánlatot adtak be: Reichmann Armin, ki az előírányszott 188913 frt 50 kr összegből 8% enged; Tóth István és társa 6%-ot enged, vagy pedig 177,000 frt általánosszegert hajlandó az építkezést elvállalni; — Reizmann Herman és Grosz Benő kisvárdai építésszek 6<sup>1</sup>/<sub>10</sub>%-ot en-gednek az összmunkálatnál, a föld, kőműves, kőfa-ragó és ács munkálatnál 2<sup>1</sup>/<sub>10</sub>%-ot enged. Szikszai Lajos és Stegmüller Árpád a föld és kőműves munkálatoknál 7<sup>1</sup>/<sub>10</sub>%-ot engednek

— **Az italmérségi adó kivetése.** A deb-reczeni pénzügyigazgatóság a miniszter utasítása értelmében elrendelte az italmérségi adókivétő bi-zottságnak megalakulását. — A bizottság elnöke Dóczy József pénzügyi s. titkár, tagjai: Bíró József, Szentesy János rendes, Jobbágy János és Kovács Mihály póttagok. — A bizottság üléseit a városháza nagy termében tartja s első ülése aug. hó 16-án lesz.

— **A debreczeni kegyesrendiek feje.** A kegyesrendiek debreczeni házának főnökévé és az itteni gimnázium igazgatójává Várady Károly kegyesrendi áldozópapot és gymnáziumi tanárt ne-vezték ki. Várady Károly a rend kiváló pedagó-gusainak egyike, huszonkét esztendeje piarista, ta-nára a magyar, német és latin nyelvnek s rendes tagja a Dugonics-társaságnak.

— **Halálozás.** Gyurányi Alajos m. kir. do-hánygyári gyártási ügyelő 48 éves korában egy heti súlyos betegség után meghalt. Földi maradványai f. hó 28-án azaz pénteken délután 6 órakor a rom. kath. egyház szertartása szerint a Szent-Anna ut-cai temetőben hefeztetett örök nyugalomra.

— **Debreczeni kerékpárosok Nagy-váradon.** A debreczeni polgári kerékpár egyesü-let tagjai tömegesen vesznek részt a nagyvárad-i kerékpárversenyeken, amelyeket augusztus 6-án taranak meg. Az egyesületnek mintegy harmincz tagja megy át az alkalmából Nagyváradra.

— **Egy császár szerencsétlensége.** Az ohati pusztán Csütörtök délelőtt Fodor Péter 63 éves dinnyecsőzt vigyázatlanságból súlyos baleset érte. Egy rozsdás revolvért tisztogatott és abból a töltényeket próbálta kiszedni. A revolver tisztoga-tás közben elsült és a golyó Fodor ballábába batoit. Fodor a lövés után eszméletét veszítve hanyat vágó-dott. Sebét bekötözgették a tanyán és ugy szállították be a debreczeni kórházba, Fodor állapota súlyos, de aggoealomra nem ad okot.

— **A cukor drágulása.** Egy budapesti szakujság nyomán hírről adtuk, hogy a cukor ára hat krajczárral drágább lesz angusztus elsejétől kezdve. A gazdaszanyok ezt a kereskedőket szinte megrohanták, hogy a cukorból lehető nagy készle-tet szerezzenek be, addig is, amíg a kiegyezési tör-vények életbe nem lépnek és a régi ár megmarad. Abban a helyzetben vagyunk, hogy a gazdaszanyo-kat megvigasztalhatjuk. Az a budapesti szaklap cévedett a híreben. Mert ugy áll a dolog, hogy a régi kiegyezési törvények értelmében az osztrák cukorért Magyarországon kellett fizetni a fogyasztási adót, míg az új törvények ugy rendelik, hogy a fotsasztási adót mindjárt az osztrák gyárnak kell megfizetni. Az az adó kilónként hat krajczár volt s most is annyi maradt; különbség csak az, hogy nem Magyarországon, de Ausztriában kell fizetni. A cuko-r tehát nem lesz drágább.

— **Tanító választás.** A mint már említet-tük, a helybeli ev. ref. egyház utcai iskolájánál há-rom tanítói állás van üresedésben, melyet az aug. hó 6-án tartandó egyház tanácsülésben fognak be-tölteni. A pályázat lejártá után az iskolaszék teszi

meg az ajánlatot, de úgy látszik, hogy a bizalom az általunk említett Háló Sándor, Barcza Barna és Tolvaj Gábor tanítók felé fordul, bár Kalmár István éresemjén tanítónak is vannak pártolói.

**A főispán védnök.** Mint megirtuk, szeptember 23-án nyílik meg a nagyerdőn a debreczeni kertészeti kiállítás, a melyre vonatkozólag különben mai lapunk más helyén hosszabb s tájékoztató értesülést közlünk: A kiállítás nagyszabású, országos lesz s arra nem csupán a kiállítás debreczeni bizottsága, de az országos kertészeti egyesület s zedi elnöksége is széleskörű intézkedéseket tesz. A kiállítás helyi bizottsága gróf Dégenfeld József főispánnal tiszteltgett, hogy a kiállítás védnökségének elfogadására felkérjék. A főispán szívélyesen fogadta a küldöttséget, — köszönetet mondott, hogy bizalommal hozzá fordultak és kijelentette, hogy a védnöki tisztséget elfogadja. A küldöttség tagjai természetesen köszönettel vették tudomásul a főispán nyilatkozatát.

**A tanács kiküldöttei.** A városi tanács elhatározta, hogy a július 30-án Segesvárott tartandó Petőfi ünnepén küldöttségileg képviselteti Debreczen városát. A küldöttség tagjaival megválasztottak Róncsik Lajos és Oláh Károly tanácsnokok, akik Debreczen városa nevében díszes koszorút visznek. A koszorú egyik szalagja a város színét fogja viselni, a második nemzeti színű lesz.

**Nagy Sándor emlékfelirata.** Az aug. 2-án leleplezendő Nagy Sándor halom emléktáblájának felirata a következő: „E halomról vezényelte Nagy Sándor József honvédtábornok 1849. aug. 2-án a szabadságért hősi elszántsággal küzdő honvédsapát a tiszszerte nagyobb orosz haderővel szemben. A csata elvesztett, de hős honvédeink emléke élni fog örökké. Ez emléket emelte Debreczen sz. kir. város törvényhatósága 1899. aug. 2-án“

**A Szabó család gyász.** A Szabó családnak gyászja van. Szabó Kálmán sógorának fia Sebetics Jenő elhunyt. Sebetics Raimund magy. kir. testőrszázados és neje Fráter Gizella Bécsben elhunyt egyetlen fiuk Jenő hűlttetemei ide szülővárosába hazaszállították. Temetése f. hó 25-én délután 4 órakor volt a róm. kath. szertartás szerint. Béke hamvaira.

**Petőfi ünnepély Debreczenben.** A Csokonai kör július 30-án délelőtt 10 órakor tartja meg a Petőfi ünnepélyt Batthányi utcán, az Ormós-féle ház előtt. Ez alkalommal leplezik le a házfalra helyezett fehér márványtáblát, amelyről aranybetűk hirdetik majd az utókort fainak, hogy abban a házban lakott Petőfi Sándor családjával s ott született fia Petőfi Zoltán. Az ünnepély, melyen a városi tanács és a Petőfi dalegyesület is részt vesz, 10 órakor kezdődik. Ferenczy Gyula főiskolai tanár alkalmi beszédet tart. Benedek János dr. Petőfi „Fiam születésnapjára,“ Bagaméry Károly pedig „Egy gondolat bánt engemet“ című költeményét szavalják el. Az ünnepélyt a dalos egyesületek éneke zárja be.

**„Véres verejtékkel...“** Bár az aratás befejeződött, mind a mellett még most is folyik, vagy most kezdődik a mezei munkák dandárja, a mikor a szegény napzsámok nagyon csekély megfizetéssel „látástól látásig“ dolgozik, vagyis a nap még fel sem jön, a mikor a mezei munkás felkél s oda áll a szekér mellé hordani, vagy a gép mellé „étni.“ És a felkelt nap már dolgozva találja őket s a szegény ember délig ott ül, ott fő a forró nap tikkasztó hevében s nincs egy tenyérynél árnyék, a hol üdülést nyerhetne. Délben egy órai pihenő s aztán hajrá, újra kezdődik a munka foly a míg csak lát az ember s a lemenő nap még munkában hagyja azokat, a kiket 15 órával előbb már munkában találta. És kap ezert enni és körülbelül 70—75 krajczárt. Ugyan mit mondanak ehhez a t. cz. szociálista és sztrájkoló 8 óra munkát áhitó, 8 órát alvó és 8 órát mulató iparos segédek. Hej! Emberföldti az, a mit a szegény magyar paraszt most végez, vetekedik az olombányák munkáival s bizony ők igazán „véres verejtékkel“ keresik a kenyerüket — látástól látásig.

**Iskolák tisztogatása.** A szünidő fele már lefolyt és a helybeli utcai iskolák évenként szokásos javítását — meszelését, surolását, általában tisztítását ez ideig sem eszközölte az illetékes hatóság, pedig az iskolák és udvaraik legnagyobb része a legpiszkosabb állapotban vannak. Ugy mondják, — hogy a munkálatok azért késnek, mert a város még nem határozott arról, hogy ki kapja meg a városi javítási munkálatokat. Így valószínűleg marad továbbra s vagy a vakációt hosszabbítja meg a nebulók nagy öröme, vagy maradnak az iskolák és udvarok piszkosok a mérnöki hivatal dicséretére. Legalább a járványos betegségeknek így biztosabb és melegebb ágyai lesznek.

**Oroszlán után virág.** A kőoroszlánt kiszállították a honvéd sírokra s a hősök symboluma most ott jelzi azoknak a névtelen felisteneknek közös sírját, kik 50 évvel ezelőtt magok élő oroszlánok voltak. Kopáron maradt az emlékkert közepén domborodó hant s a jövő nemzedék már nem látja naponta maga előtt azt az oroszlánt, melynek kőszája, olyan csodás regéket mondott el egy régtőlunt kor csodás hőseiről. — De hogy mégis ne

maradjon egészen pusztá a domb, most egy virágruppot készítenek reá, — míg majd elkészül a szabadságoszor, addig pedig az esti szélről ringatott tarka virágok rengő szirmai sugják tovább a kőoroszlán csodaszép meséit arról a meteoriként fénylő, meteoriként elmúlt csodás szép időkről: mert azon a helyen még a fűszál is szabadságról beszél, a virág is szabadságról eped!

**Szavasmarhavész Debreczenben.** Fekete József morgó utcai lakos tenyésztésben ragadós tüdőlobot konstataáltak. Erre a városi tanács szigorú intézkedéseket tett, hogy a vész tova-terjedését megakadályozza, természetesen nem késett az esetről sürgősen jelentést tenni a földmivelügyi miniszternek. A miniszter táviratilag értesítette a város hatóságát, hogy az esetet rendkívül fontosnak tartja arra, hogy kiküldöttével tegyen szigorú intézkedéseket. Gyorsvonattal megérkeztek a miniszter kiküldöttei: Gracsa nyi Gyula állategészségügyi felügyelő, Széidl Emil, Cséh József és Tanács Sándor állami állatorvosok, részt vettek az esteli tanácsülésen, melyen a marhavész dolgát tárgyalták. A marhavásárt be- szüntették.

**A debreczeni tisztviselők önszorgalmazó egyesülete** folyó évi augusztus hó 2-án — tekintettel az ünnepségekre, — hivatalos órát nem tart. Pénztáraytatási órák tehát augusztus 2-án (napi biztos Koncz Elek.) 3-án (napi biztos Márk Endre.) 4-én (napibiztos Mátérny Lajos) 7-én (napibiztos Mikolcz Jenő.) 14-én (napibiztos Oláh Imre) 21-én (napibiztos Papp Lajos) 28-án (napibiztos Steinacker Sándor) A szabadságra távozó igazgatót Beczner Frigyes főreáliskolai tanár, a pénztárnokot pedig Kurinszky László róm. kath. tanító helyettesíti.

**Rosz utra tévedt fiatal ember.** Az élet hepe-hupás sikamlós útján nehéz megállani. Oly könnyen félre lép az ember, lejtőre téved s ha egyszer megindul, zuhan alá a meredeken, le a posványba, az ingoványba, a bűn fertőjébe. — Az a szerencsétlen fiatal ember is megtévedt, kit (névét nem akarjuk kiírni) egyik helybeli kereskedő megbízott mintegy 40 forintnyi termény eladásával. — A fiatal ember el is adta a terményt, nem ugyan 40 forintért, hanem 35 frtért. De az árával nem számolt el. Megbízója csak várta, várta a pénzt, de hogy nem jött a fiatalember, jelentést tett a rendőrségnek, mely, minthogy a fiatalember az ügyet nem intézte el addig sem, a hűtlen eladót átadta az ügyészségnek. És most 35 forintért oda annak a fiatalembernek a becsülete, oda van reménye, pályája s talán egész életében nem lesz képes helyrehozni azt a hibát, mit elkövetett azért a nyomorult 35 forintért.

**Petőfi ünnepély a kollégiumban.** A nagy költő tragikus halálának ötven éves évfordulója, melynek megünneplésére az egész országban nagyban készülnek, arra indította a debreczeni ref. főiskola tanuló ifjúságát, hogy a maga részéről szintén áldozzon Petőfi emlékének a kegyelet oltárán. Elhatározták ugyanis, hogy e hó 30-án a kollégiumi Petőfi szobor előtt hazafias emlékünnepeket rendeznek. Az ünnepély, melynek programját még nem állapították meg véglegesen, a Petőfi dalkör nyitja meg. Jókai apoteozisát Szombathy István szavalja. Utána alkalmi költemény és beszéd, végül pedig a Petőfi dalkör záró éneke lesz.

**A bábaképezde vizsgálja.** A múlt héten végződött be a helybeli bábaképezden a 6-ik tanfolyam nyilvános vizsgával, melyen mint miniszteri megbízottak dr. Ujfaluassy József kórházi és dr. Sárváry Gyula városi főorvos szerepeltek. Vizsgálatra 34 nő állott, kik mindannyian jó sikerrel tették le a vizsgát, úgy — hogy a miniszteri megbízottak teljes elismerésüket nyilvánították úgy az intézet vezetőinek: dr. Kenézy Gyula igazgatónak és dr. Czákó Zsigmond tanár segédnek a buzgó, odaadó működésért, mint a növendékeknek a kiváló szorgalomért, mint a mely tényezők eredményeként tekinthető a vizsga sikere. Az intézet valóban a felvirágzás stádiumában van: 34 növendék nem kis szó s közöttük 5 debreczeni, mutatja azt, hogy az intézet a városban a legjobb hírnévnek örvend, de bizonyítja ezt az is, hogy Pest Pilis Solt-Kis-Kun, Maramaros, Borsod, Szatmár, Jász-Nagy-Kun-Szolnok és Bihar megye is több növendéket adott. A jövő tanfolyam október hónapban kezdődik.

**A városi épületek javítási munkálataira** már régebben árlejtést hirdetett a tanács s bár a pályázat rég lejárt, még pedig eredményesen, a tanács nem döntött, sőt ezen jogát átruházta az építendő nagy bizottságra. Ajánlatot adtak be a 6000 frtos munkára: Horváth és Biczó cég (az eddigi vállalkozók.) 12%. Károlyi Sándor 16%-os engedménnyel.

**Gutenberg János,** a nyomdászat, a felvilágosodás e hatalmas eszköze feltalálójának emlékére ma tartják ünnepélyüket a Margit-fördőben az olombetűk bajnokai. Ő reájuk is fog egy derült nap ragyogni s ezt használják fel céljuk elérésére. Kegyeletüket rójják le a világosság megalkotójá iránt. Az ünnepély este 8 órakor kezdődik s mint a műsorból már meggyőződünk, valóban élvezetes

est vár a közönségre. A rendezőség kettős célzt tűzött ki maga elé. Ugyanis a tiszta jóvedelem egy részét a hallhatatlan költőnek nevére elnevezett Petőfi Dalkör zászló alapja javára kívánja adni, míg a másik felét saját könyvtárunk gyarapítására fordítja. Műsora után Verras Tóni kedvelt zenekara fogja a talpalát valót huzni kiváló virádtig. Hűsítő italokról és izletes ételekről Zech vendéglős gondoskodik.

**Kinevezések.** A m. kir. dohány jóvedéki központi igazgatóság a debreczeni dohánygyárnál alkalmazott Béres György, Iványi Dező, Egy Sámuel, Bessenyei Albert, Vanicskó János és Thoma Miklós IV-ed osztályu dohánygyártási ügyelöket a III-ik osztályba, — Steinhardt György és Máthé Imre VI-ik osztályu, valamint Bóór József és Kurucz Lajos VII-ik osztályu dohánygyári gyártási ügyelöket az V-ik osztályba, — Végül Farkas Sándor dohánygyári gyártási ügyelö helyettesét a VII-ik osztályba dohánygyári gyártási ügyelövé nevezte ki.

**A dalegyesület népnépele** ügyében tegnapelőtt ülésezett a rendezőbizottság Kiss Sándor elnöke alatt. A rendezőbizottsági ülésen megállapították a programot, amely főbbvonásai- ban a következő: Augusztus 6-án vasárnap délután egy órakor az erdő elzárják, délután 4 órakor a dalegyesületek énekével kezdett veszi a népnépele első része, mely a korcsolyázó területen játszódik. Itt lesz egy magas emelvény, s ezen produkálják magukat a versenyzők bolmi turóscsúszs, zsiros kenyér, lekváros derelye és más csúszós dolgok gyors elfogyasztásában. Ahogy ennek vége lesz, kezdetét veszi a tornaverseny, amelyre negyvenketten jelentkeztek. Tornaverseny után a katonazenekar sétahangversenye következik. Ezután lesz a tűzijáték és este, külön belépő díj mellett a Vigadó nagytermében hangverseny és táncszivigalom. A népnépele 10 kr lesz a belépő díj s hozzá még egy pár szerecsés ember nyerhet is vele egy kecskét, vagy egy lovat.

**A Vilmos huszárok gyakorlata.** A Vilmos huszárok helyben állomásozó százada Kirchner kapitány századparancsnok vezetésével mellet vasárnap vonul el Aradra gyakorlatra.

**Veszedelmes tolvaj.** Buzgó munkálkodásban zavarta meg mult este egy pár rendő Kiss Sándort a Horváth és Biczó építő cég egyik cement munkását. Azon kapták rajta, hogy a hipodrom megerősítésére szolgáló facölöpöket húzgálta ki lassan, de egész biztosan. Későn vette észre, hogy a rendőrök közelítenek felé s amint tapasztalta, hogy a szaladással nem segíthet magán, gyorsan elővett 2 koronát s azzal próbálta megvesztegetni a rendőröket. Ez azonban nem sikerült, mert a rendőrök a központra kísérték és lecsukták.

**Az anyakönyvi hivatalból.** 1899 július hó 20-tól—28-ig a következő eljegyzések és egybekelések történtek: Eljegyzés: Ungváry János Szatmári Zsuzsánnával, Sobancz Péter Pál Szintu Máriával, Nagy Endre Bencke Jolánnal, Szalontai József Tóth Máriával, Dancs György Kula Gizella Irénnel, Vaidner Salamon Friedman Karolinával, Dobránszki Ferencz Hajnal Zsófiával, Kovács Béla Tóth Ilonával, Zsidl Henrik Csucsai Piroskával, Ármós József Baranyi Rózával, Löwenheim Adolf Grünberger Ilonával. — Egy beke- lés e k: Munkács László Kun Juliánnával, Goldstein József Brück Magdolnával, Winkler Herman Lőrincz Goldával, Nagy Lajos Vida Juliánnával, Ungvári József Jenei Verónikával, Gyarmati János Imre Zsuzsánnával, Vermes Gusztáv Szabó Margittal.

**Bűnügyi végtérnyalások.** A debreczeni kir. törvényszék szüneti büntető tanácsa a jövő hét folyamán a következő ügyekben tart végtérnyalást: Julius 31-én hétfőn: Nagy Lajos súlyos testi sértésért. Rózsa István és társa súlyos testi sértés. Szabó Illés ellen gond. ok. emberölés büntette. Ádám Lajos vagyon rongálásért. Auguszt. 4-én pénteken: Orbán József ellen zsarolás, Szakál Mihály és Társai ellen súlyos testi sértés. György János ellen tűzvész okozás vétségéért. — Ugyanezen napon ítélethirdetések.

**Ezeröttszázhatvankilenc pályázó** Az ujonnan épült és az ősszel átadandó új huszárkaszárnya kintinjáért nem kevesebb mint 1569 pályázó adta be kérvényét a temesvári 7-ik hadtest intendánsához, melyt hivatta lesz dönteni a pályázatok felett. A pályázók felett különösen sok a még alkalmazásban álló pinczérserég, melyből ismét csak az következik, hogy nagyobb a jóvedelmük, mint egy egyetemi professzornak.

**A debreczeni kertészeti kiállítás.** Magyar műkertészek és kertgazdák orsz. egyesülete a debreczeni tagtársak és pártoló tagok közreműködésével folyó évi szeptember hó 23-tól 28-ig Debreczenben, a nagyerdőben (Dobospavillon) kiállítás rendez, melynek célja a közönséget megismertetni; különféle kerti termények és azok ápolását, gyümölcsfélék és minden kertészeti szakmába és ezáltal a kertészet, különösen pedig gyümölcsészet, haszonkertészet iránti érdeklődést fejleszteni. E kiállításon részt vehet minden hazai műkertész, vagy kertkedvelő, gyümölcs és szőlőtermelő és kerti termények feldolgozásával foglal-

kozó és értékesítő. — Gépekre nézve pedig minden külföldi kiállító is részt vehet. — K i á l l í t á s t á r g y a k a következők: virágok, dísznövények, levágott virágok (rózsák különösen), kötészet és díszítési munkák, gyümölcs, szőlő- és zöldségfélék, friss és feldolgozott állapotban, feldolgozó gépek és kerti eszközök, magvak, gyümölcs- és díszfák, gyümölcs- és díszcsemeték, szőlőoltványok, tervrajzok és kertészeti irodalmi művek, gyümölcs, befőttök, trágya anyagok, bor, pálinka. Kiállítási célból alakul két bizottság, az egyik a nagy bizottság, vagyis a kertészeti kiállítást pártoló bizottság; és egy szakemberekből álló végrehajtó-bizottság. E bizottságok választják a bíráló bizottságot. Egyesület alapszabályai értelmében. A kiállítandó tárgyjelentését elfogadja a debreczeni kertészeti kiállítás végrehajtó bizottság elnöksége (Debreczen Heykál Ede) Fűvészkert. A bejelentések szeptember elsejéig küldendők be.

**Olcsóbb lett a buza.** A kedvező aratás előjelei gyanánt tekinthető a magas buzaár hirtelen esése. Míg tegnapelőtt 8 frt és 20 kr volt a 77 kilós buza, ma már 7 frt 60 kr-ra szállott alá, méltó öröme azoknak, kik pénzért szerzik be a kenyeret. Reméljük, hogy a buzaárak esésével a liszt is olcsóbb lesz.

**A lovassági laktanya.** Az új lovassági laktanya építkezési munkálatait nem sokára befejezik. A kőműves munkálatokat már a jövő héten bevégzik s a többi munkálatokat is rövidesen befejezik, úgy hogy a laktanyát a jövő hó végén, legkésőbb szeptember elején átadják rendeltetésének.

**Uj dal- és zeneegylet.** A magy. kir. államvasutak helybeli műhelyének személyzete „Egyetértés“, czim alatt önképző dal- és zeneegyletet alakított, a mely a m. kir. belügyminiszter ő nagyméltóságának engedélyével — a f. hó 23-án tartott rendes alakuló közgyűlésén — működését megkezdte.

**Magyarország aratása.** Az 1899. évi aratás eredménye már tudható. A hivatalos jelentés konstatálja, hogy általában közép termésünk van, még pedig a rozs, árpa és zabról a tavalyihoz hasonló, míg búzából két millió métermázsával többet aratunk. Julius második harmadában az időjárás nem volt mindenütt kedvező, mindamellett a miniszteri jelentés alapján 169,000 métermázsával többre becsüli a buza, 88,000 métermázsával a rozs, és 110,000 métermázsával az árpa termést, mint az előző jelentésében.

**Ki szeret jó regényeket olvasni?** Lapjaink közt talán egy sincs, amely oly súlyt fektetne regényei megválogatására, mint a „Budapest“ képes politikai napilap. Folyvást két regényt közöl egyszerre, amelyek közül az egyik számozva könyvvalakban jelenik meg; úgy, hogy aki a külsőket félretekén bekötötte, csakhamar egy egész kis könyvtárt gyűjthet magának. Dicséretre méltó, hogy a „Budapest“ regényei nem csak magas irodalmi színvonalon állanak, hanem együtérdekfeszítők is. A ki tehát szereti a jó és érdekes regényeket: bátran ajánlhatjuk neki a „Budapest“-et, a mely lap tudvalevőleg hírei tekintetében is egyik legjobb újságunk. Előfizetési ára: egy évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt, egy óra egy frt. Az előfizetések Budapest, IV, Sarkantys-utca 3. sz. a. küldendők.

**Koppen ur viczcei.**

K o p p e n ur kérdi:  
— Hogy hívják H a m l e t t e t ha a földre rogyik?  
— ?? ...  
— Omlettó  
Koppen ur nagyot koppant.

**K o p p e n ur:** Mi lesz Apolló, ha leül?

— ?? ...

— Popolló!

Koppen ur borzasztót koppant.

**Zeneestélyek.** Az „Angol királyné“ kávéházban Kedden este Magyar Testvérek, csütörtökön és pénteken este Rácz Károly. Vasárnap felváltva Rácz Károly és Magyar Testvérek tartanak zeneestélyt.

**Betöréses lopás fényes nappal.** Valami szemfüles, mindenféle zsírral jól megkent tolvaj vakmerő módon követett el tegnap Debreczenben betöréses lopást. Hajnalban, kevéssel három óra után, mikor már nappali fény öntötte el az egész várost, a városháza épületének egyik boltját nyitotta fel. A Rózsa utca felől Scheppe Mihály órászűzletének rollóját kulccsal kinyitotta s mintha odataroznék az ütlethez, szépen, nyugodtan, fűtő-részve bement. Ezzel ejtette családósba az áruját kipakoló kofaasszonyt s egy éppen ott sétáló urat.

Pedig nem tartozott az üzlethez, legfeljebb kitűnően ismerte ott a dörgést. A kirakatként kiválasztott magának 9 kedveszerinti órát s minden zsebébe tett egyet, azután a házipénztár 75 forint készletét a zsebébe gyűrte, kijött, újra becsukta a boltot, rágyújtott egy cigarettára s fűtőszerve tovább ment. Az óráknak és pénznek, ráadásul a vakmerő tolvajnak, hűlt helye van.

Kiadótulajdonos: **Zicherman Herman.**

**NYILTÉR.**

## Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárainból rendeltek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek, **HENNEBERG G. selyemgyárai** (cs. és k. udvari szállító) **ZÜRICHBEN.** — Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

**Dr. Nyiri Ernő**

ügyvédi irodája

Gróf Dégenfeld-tér 3.

Chocolat

**SUCHARD**

Mindentütt

kapható.

Cacao

Alpintott 1792.  
Elsőrendű rézgálicz 99<sup>o</sup> rézgálicz tartalommal.  
Legjobb raffia szép hosszú és fehér. Jutta fonál szőlő kötéshez, olcsóbb mint a raffia.  
VARRÓ-féle peronospora permetező gépek darabja 12 frt.  
SZŐLŐ MOLY-, virág- és rozs-permetezők, darabja 3 frt. 20.  
Különböző permetező anyagok, mindenemű rovarok, álkózik, hernyók elpusztításához.  
Valódi drezdai ojtó és szemző kések, metsző ollók.  
Norinbergi tarló-répa mag, muhar és köles.  
Dohány-zsineg, kocsikéntes a legolcsóbban kaphatók  
**KONTSEK GÉZA**  
előbb Gaszner Károly  
DEBRECZEN, Kossuth-utca 11.

8573  
1899

## Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa ezennel közhirrre teszi, miszerint a város tulajdonát képező következő birtokok:

|                                                                        |   |   |   |                                 |
|------------------------------------------------------------------------|---|---|---|---------------------------------|
| 1. Boldogfalvai kert és Gilányi laktanya közt nyúló 5 hold legelő föld | — | — | — | 1899 okt. 1-től 1902 okt. 1-ig. |
| 2. Nagy álmzugi 1073 $\frac{1}{8}$ cat. föld                           | — | — | — | 1899 " " 1902 " "               |
| 3. Elep pusztai 2 és $\frac{5}{8}$ nyilas tanya föld                   | — | — | — | 1899 " " 1902 " "               |
| 4. Belvárosi kisdudóv telke után kiosztott                             |   |   |   |                                 |
| 5 hold 850 □ öl ondódi föld                                            | — | — | — | 1899 " " 1902 " "               |
| 5. A debreczeni 4439. tjkvben foglalt 4 darab majorsági föld           | — | — | — | 1899 " " 1905 " "               |
| 6. Kis álmzugi 414 k. hold föld                                        | — | — | — | 1899 " " 1905 " "               |
| 7. Csapó-utcai 682. sz. ház utáni 3 hold 1050 □ öl ondódi föld         | — | — | — | 1899 " " 1902 " "               |
| 8. Hat nyilas és 1424 □ öl Posta-féle föld                             | — | — | — | 1899 " " 1902 " "               |

az 1899. évi augusztus hó 30-án délelőtt 9 órakor a városház nagytermében tartandó nyilvános árverésen bérbeadni fognak.

Az árverési feltételek a város számvevői hivatalánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben az árverelő bizottság kezéhez letenni.

1—2.

**A városi tanács.**

## Új bútörüzlet megnyitás!

A n. é. közönség szíves tudomására hozzuk, hogy f. é. május hó 1-én Helyben, Piac-utca 44. sz. alatt (dr. Ujfalussy-ház)

## bútörüzletünket

megnyitottuk.

Dús választékban tartunk a legújabb stylu secessio, chippenthail, baroque, ó-német, angol stb. matt és fényezett bútörökben a legdiszesebb valamint legegyszerűbb kivitelben.

S a míg egyrésztől meghívjuk a n. é. közönség állandó bútörkiállításunk szíves megtekintésére, másrésztől esedezünk kegyes támogatásukért

kiváló tisztelettel

**Lamberger és Társa.**

## Köszönetnyilvánítás.

**Ő Fensége Salvator Lipót főherczeg udvarmesteri hivatala.**

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg rendkívül meg van elégedve az Asbestalppal bélelt cipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más, közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat Asbestbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelőek voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

**KRAHL** huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság volt elnöke a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az Asbestalpbélésű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő híve

**WEKERLE SÁNDOR.**

**Ne viseljünk cipőt a szab. Asbestalp nélkül.**

**Nincs többé lábfájás!**

**Sem tyukszem, sem izzadás láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.**

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. **Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott Asbestalpbéléssel** látja el.

**Kettősvastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr. gyermekeknek fele.**

Az Asbestalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladóknek megfelelő árendemény.

Asbestáru gyár bet. társ. VI. Sziv-utca 18. BUDAPEST.

Hajdumegyében egyedüli elárúsító raktár **TOLNAY DÁNIEL** cipőkereskedése (75.) 10—40. Debreczenben, hová a levélbeli rendelmények is intézendők.

## ZICHERMAN H. ELSŐ HIRDETÉSI IRODÁJA,

Gróf Dégenfeld-tér 3. sz. (ezelőtt Rózsa-tér).

156-dik számú telefon állomás.

**Egy, 20 kötetből álló német**

**„Conversations-Lexikon“, kemény**

**tablába csinosan bekötve, igen jutányos**

**áron eladó. Értekezhetni irodámban.**

**Kiadó föld.** A F.-Józsa község határán 28  $\frac{1}{2}$  kat. hold elsőrendű szántóföld és kaszáló egy vagy több évre haszonbérbe kiadó. 500.

**Eladó ház czuczai földdel** Darabos-utczán, melynek tiszta jövedelme 650 frt. tartott ára csak 9500 frt. 496.

**Eladó nemzeti birtokok:** Nyir-Acsád, Mihálydi és Mártonfalva hatáiban, ugy-szintén egy nagyobb szerű ház Debreczenben eladó. — Bőrebb értesítést nyújt irodám. 507

**Fényvirdába** tisztességes tanulónak való fiu felvétetik. 505

**Közel a vasúthoz — a Boldog**

**kertben** — kedvező feltételek mellett

eladó egy szőlő, mely vasuti, vagy

postatisztnek állandó lakásul, vagy

nagyobb ipari műhelynek igen alkalmas.

A mondott célra alkalmassá teszik e helyet:

közelsége, kedvező fekvése és a rajta levő

jó berendezés, masszív, adómentes új épü-

let. Területe: 750 □ öl legjobb barna ho-

mok föld, termő szőlővel és gyümölcs

fákkal beültetve. E terület — vevő által —

esetleg két részre is osztható. 504.

**Kertészet első rendű,** régen fennálló,

összes berendezéssel vagy a nélkül szabad

kézből eladó. — Értekezhetni irodám-ban. 506.

Az ezen rovatokban közlötték iránt felvilágosítást ad s egy ily közlemény 25 kr előleges lefizetés mellett, felvesz és közzétesz.

Szagtalan és nyomban száradó

1 □ 0 mt, 1 kiló  
1 frt 50 kr  
1. helyen elkészítve  
mázolásra.

Valódi, csúszk  
1/352331  
ezen fekete nyomat  
mázolásra való.

**Christoph Ferenc**  
**SZOBAPALLO-FÉNYLAKK**

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtatassanak, mivel a kellőmennyiségű szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerülte.

Emellett a használatra olyan egyszerű, hogy két maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörülhető, auditál, hogy olvasztó fényt. Meg kell különböztetni:

**színezett szobapalló-fénylakk,**

sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj-

festék föld be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt

alkalmazható régi vagy új pallóra Teljesen beföd minden

feltött, korábbi mázolást stb; van azután

**tiszta fénylakk (színezetlen)**

uj pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen

parketre s olajfestékek mar bemázolt egészen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famusztrát.

Postaosomag, körülbelül 35 négyzet mtr. (két középna-

gyaságú szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9 $\frac{1}{2}$  márk.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol

raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és próba-

ektsok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék

jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint

1850 éve létező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják,

s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőség-

ben hozzák forgalomba.

**Christoph Ferenc,**

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

**Prága, Zürich, Berlin.**

Raktár:

Debreczenben, Ganofszky Lajos

fűszer-, festék- és magkereskedőnél.

Szatmáron: Toldy István és Nagyváradon:

(35.) Berkes Bertalan uraknál. 9—9.

**Kufeké**

a tej legjobb hozzátéte  
a betegséget  
megakadályozza és eltávolítja  
**gyermekliszt**

Kapható gyógyszerárakban és droguistákban

**Szabadalmazott**

**Acetylen-gépezet**

egyszerű és robbanómentes  
szerkezettel, kapható 50 láng-  
gal és ennél nagyobbakat.

**JULIUS PINTSCH-nél**

légszieszmérő és légsziesz-  
gépezeti gyár.

5—6.

Központi iroda: Bécs, IV., Frankenbergg. 9.